

KULTÚRTÁJI KAPCSOLÓDÁSOK ÁLLATKERTI LÁTOGATÓKÖZPONT ÉS HOTEL PANGEA, NYÍREGYHÁZA

ÉPÍTÉSZ ARCHITECT: GÁVA ATTILA

SZÖVEG TEXT: TUCZAI RITA

FOTÓK PHOTOS: PALKÓ GYÖRGY

Hatalmas kiterjedésű tölgyerdő öleléséből bontakozik ki a 2018-ban Európa legjobb állatkertjének megválasztott Nyíregyházi Állatpark új látogatócentruma. Az impozáns komplexum Magyarország egyik legjelentősebb vidéki turisztikai helyeként jegyzett Sóstógyógyfürdő városrész szimbolikus kapuja is egyben. Megállító, behívó, élményeket ígérő, izgalmas épületegyüttes, ami színeivel, arányaival, épülettömegeinek ritmusával harmonikusan tagozódik be a körülötte lévő tájba.

A város felőli csendes lankáról érkező vendég a látványos előtető-konstrukciót látja meg legelőbb. A konzolosan kinyúló épületrész megfogja a látogatóáradatot – a szó vizuális és fizikai értelmében egyaránt. A tetőszerkezet legtávolabbra kihúzott oszlopa hajóorrként tereli a látogatók hullámain és az épületkomplexum előtt parkolni szándékozó autókat. A konstrukció az állatpark

bejáratához csalogatja a vendégeket, védi a sorban állókat az esőtől és a tűző naptól, s el is szórakoztatja őket erőteljes szerkezete látványelemeinek izgalmas játékaival. A tetősíkok három- és négyszögletű árnyékolói 7 fatörzsszerű oszlop között feszülnek, könnyítő hatású magasság- és lejtőszögkülönbségekkel kapcsolódnak egymáshoz. Közülük kettő borítása átlósan osztott: egyik háromszögükben fedett, másik háromszögük gerendái között átlátni az égre. A hatalmas, nyitott bordaszerkezeten áthatol a fény, s a nap járásával változnak, mozognak földre vetett absztrakt árnyékai. Az egész konstrukció tágas, levegős, mégis védelmet ad, mintha a környező fák lombkoronái alatt lennének. Előrevetíti az állatpark hangulatát, jelzi, hogy itt különleges és természetközeli élményben lesz része a látogatóknak.

Az intézményben a nyári és ünnepi csúcsidezőszakokban naponta 10-15 ezer ember is megfordul. A régi beléptetőbódék előtti hosszan kígyózó sorok, a kaotikusan kavargó tömeg méltatlan volt már a nagy hírű intézményhez, és a látogatók számára is a bejutás előtti kihagyhatatlan torturát jelentette. Egy áteresztőbb, a látogatókat információkkal is felvértező fogadórendszerre volt szükség. Az új, telekhatárra kihozott épületegyüttes téglalap alapú beléptető egysége hosszanti oldalával merőlegesen fekszik a tömegek sodrásirányára. A látogatók délelőtti beáramlását a talajszinten lévő, kihúzható, 5 méteres üvegajtón keresztül bonyolítja. A zárás előtti rohamszerű kiözlést pedig a főépület melletti szolgálati parkoló nyitható kapuja teszi lehetővé. A fogadóépület

ÁLLATKERT LÁTOGATÓKÖZPONT

GENERÁLTERVEZÉS // GENERAL DESIGN:
GAV-ART STUDIO KFT.

VEZETŐ TERVEZŐ // LEADING ARCHITECT:
GÁVA ATTILA

ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRS // FELLOW ARCHITECT:
KERTÉSZ ISTVÁN – GAV-ART
STUDIO KFT.

TARTÓSZERKEZET // STRUCTURE:
KARDOS LÁSZLÓ – K 21 KFT.,
KÁCSOR ISTVÁN – BEMP KFT.

ÉPÜLETGÉPÉSZET // HVAC:
SIMON TIBOR ROLAND
– KREPON BT.

ÉPÜLETVILLAMOSÁG // ELECTRICAL ENGINEERING:
RÁC GÉZA – VILL-TERV KFT.

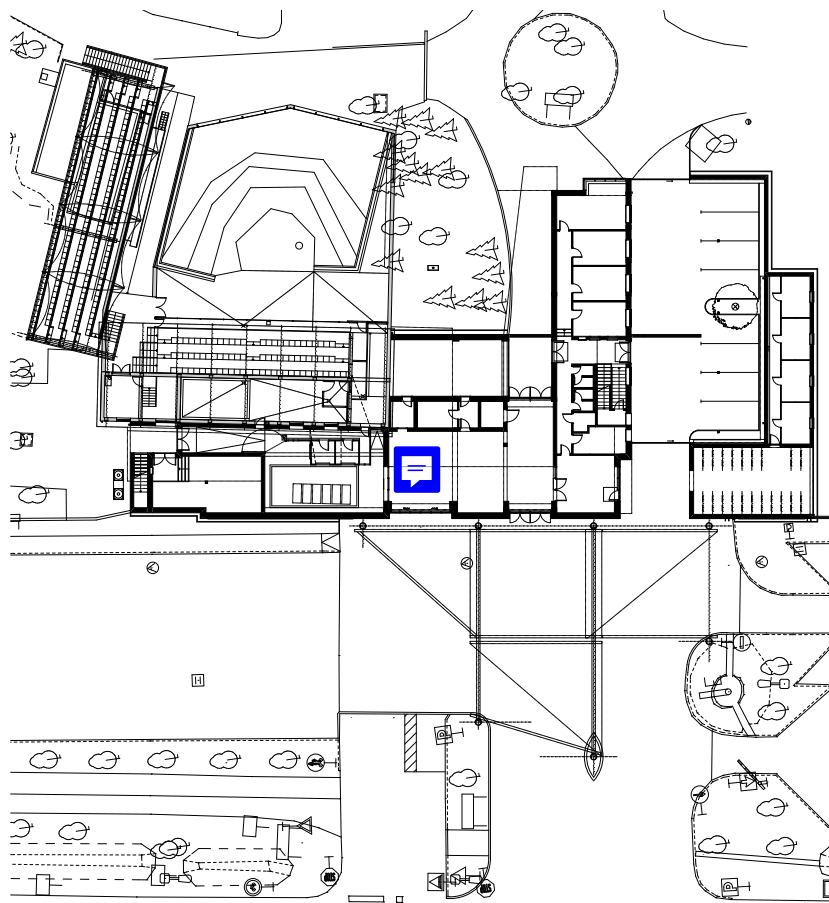
BELSŐÉPÍTÉSZET // INTERIORS:
GÁVA ATTILA
– GAV-ART STUDIO KFT.

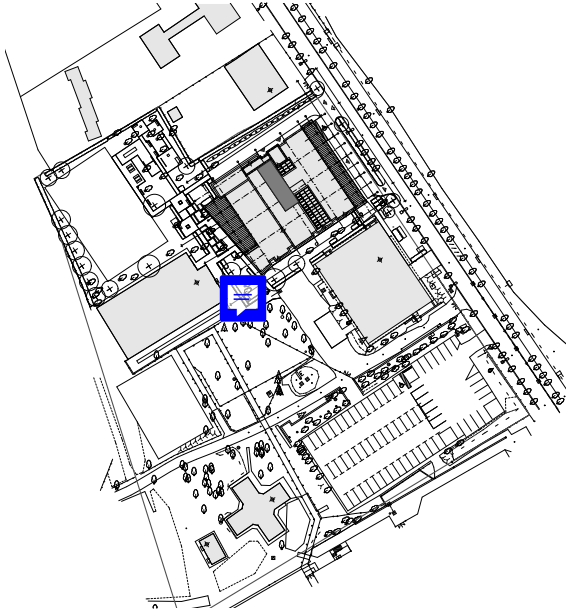
KÖZMŰ // PUBLIC UTILITIES:
BÍRÓ KÁROLY
– BÍRÓ ÉS TÁRSA KFT.

KÖRNYEZETRENDEZÉS // ENVIRONMENT:
MÁRTON PÉTER
– FŐ-KERT-ÉSZ BT.

GENERÁLKIVITELEZŐ // MAIN CONTRACTOR:
KE-VÍZ 21 ZRT.

BERUHÁZÓ // CLIENT:
NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ
VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

lépcsősen csökkenő belmagassága beszippantja, majd a látogatók kommunikációs magasságára emelt kasz-szasoron szétosztja a beérkezőket. Csak addig tartja bent őket, amíg megveszik a jegyeket, pénzt váltanak, esetleg szusszannak kicsit a babzsákokon, vetnek egy pillantást az állatkert történetét bemutató minitárlatra, vagy kis szerencsével a hatalmas üvegfelület mögött hébe-hóba megjelenő fókára. Aztán nyugodtan, de határozottan küldi tovább a vendégeket a tájékoztató felületek felé. A kijáratú ajtón túl, a merőlegesen kinyúló, kétszintes irodaszárny földszinti beugrójának falára függesztett tájékoztató panelek előtt elhaladva juthat ki a látogató a zoo területére. A passzázs nyitott oldala már a kerthez kapcsolódik. A kijáratú ajtó másik oldalán van az a kocsiszínszerű tér, ahol a családi közlekedést megkönnyítő alkalmatosságokat lehet bérelni. A három egymáshoz csatlakozó bejutási szakasz (előtető, fogadó épület, információs fal) karakteresen elkülönülő (megszólító, bevezető, tájékoztató) hatásai mindvégig határozott, egyirányú mozgásban és ráhangoló élményben tartják a bejutni szándékozókat. Felkészítik őket arra, hogy beérkezve átélhessék a helyet, az állatbarát tereket, az élőlények és a természet közelségét.

Gáva Attila építész 13-14 éve van jelen az állatpark fejlesztésében (lásd MÉ 2011/2). Az ő nevéhez köthető a többszörös építészeti díjas Zöld Piramis, az Ócenárium, a Tarzan Ösvénye és a Viktória ház. Jól ismeri a helyet, az intézmény küldetését, feladatait, dolgozóit. Az új fogadóépület nem csak a tömegek akadálytalan átáramoltatását biztosítja, hanem az itt dolgozók méltó munkakörülményeit is megteremti. Az ő szempontjait, kéréseit is figyelembe vették az irodaszárny tervezési folyamatában. Az épület csapatmunkára szabott terei otthonosak, lehetővé teszik a munkatársak kapcsolódásait egymáshoz és a látogatókhoz egyaránt. Az irodaszárny ablakai a szolgálati parkolóra és az azt lehatároló, L-alakú szolgálati épületre néznek. Az egyszintes épület homlokzati síkja egy vonalon van a beléptető épületével. A közöttük húzóódó szolgálati kapu kissé beljebb van tolvá, így a fogadóépület sarkán lévő információs centrum kívülről is megközelíthető. A szolgálati épület kisebb tömegével, greslapokkal fedett elegáns homlokzatával lecsengeti a fogadó komplexum erőteljességét, visszavezeti azt az erdő fái közé.

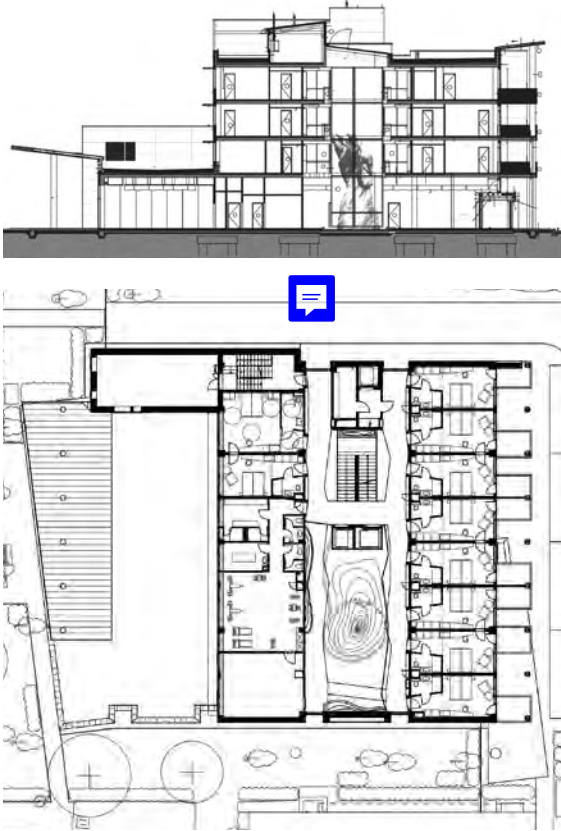

A beléptető épület és a balról hozzá kapcsolódó Fóka ház épületegyüttesének nemes, vékonyított greslap burkolata az eredetileg tervezetthez képest kisebb felületen tud csak megjelenni. A homlokzat központi pontjaitól távolabbi felületeken fehér vakolat és barna állatornamentika helyettesíti – a pályázatkiírás attrakciós kötelezettségei és anyagi korlátai írták át az eredeti terveket. A belső terek felületeit a használók szelíd intervenciói módosították. A külső-belső dekorációs igények familiáris árnyalatokat vetítenek az elegáns és letisztult, tiszta üzeneteket képviselő házra. Itt mindenki szereti az állatokat és mindenki érdeke a látogatók érdeklődő haladásának és komfortos nyugalmanak a fenntartása, a zavartalan munka. A visszafogott használói reprezentáció megnyilvánulásai – képek, színek, kisebb objektok – összesimulnak az építészeti szándékkal. Az egész épületegyüttest áthatja az igényes és jól formált figyelem a környezetre, az emberekre. Természeti és kulturális értékeket tiszteletben tartó geometrikus rendje funkcionálisan és érzékenyen reflektál a tájra, az intézmény feladatára.

Az állatparkhoz tartozó négycsillagos Pangea Ökocentrum és szálloda tervezésekor Gáva Attila konzekvensen vitte tovább elkötelezettségét a természetbe ágyazottság, valamint a hely atmoszférájához való kapcsolódása iránt. Sóstógyógyfürdő erdős, ligetes tájaival, házaival a polgári világ egyik ikonikus nyaraló-pihenő helye volt és a mai napig sokat megőrzött e hangulatából. Bárhonnan is közelítünk az épület felé, azt láthatjuk, hogy a szálloda nem csupán szolgáltatást kínál, hanem olyan élményt is, ami részesít a hely szellemében, s maga is aktívan hozzájárul e millió továbbkonstruálásához, újraértelmezéséhez.

A fák között megbúvó épület öbölszerűen visszahúzott homlokzata a sóstógyógyfürdői tóra néz. A tavat és annak állatvilágát szemlélhetik azok a szállóvendégek is,

akik a szobákhoz tartozó erkélyekre kitelepednek. A különböző nagyságú, inkább kompozícióba, mintsem szabályos rendbe szervezett, vízszintes falécezetű dobozok az út melletti fák törzseit megismétlő karcsú oszlopokra vannak felfűzve. Ott tartják a vendégeket a fák lombjai között bujkáló fényben és a zizegő levelek, illatok, csend nyugalmaiban. Az erkélyek mögötti homlokzati üvegfelületen a tó színei, csillogása tükröződik vissza. Ami bentről a nyugalom érzését adja, az külső látványában egy izgalmas, finoman vibráló konstrukció. Az épület udvari taktusának tágas tera-

szával a talajszinten kapcsolódik a körülötte lévő ligethez, változatos ülőalkalmatosságai, ismerős oszlopai közül közvetlenül léphetünk ki a természetbe. Míg a szálloda homlokzati erkélyei a szeparált családi nyugalom fészkei, addig hátsó, magasan fedett terasza igazi közösségi tér. Leghátul, a sarokban rejtőzik egy titkos kapu, a vendégek ideiglenes otthonukból ki-be sétálhatnak az állatkertbe. S ebből az irányból is egy modern rendbe szedett, gyönyörű greslapokkal fedett épület mutatkozik meg.

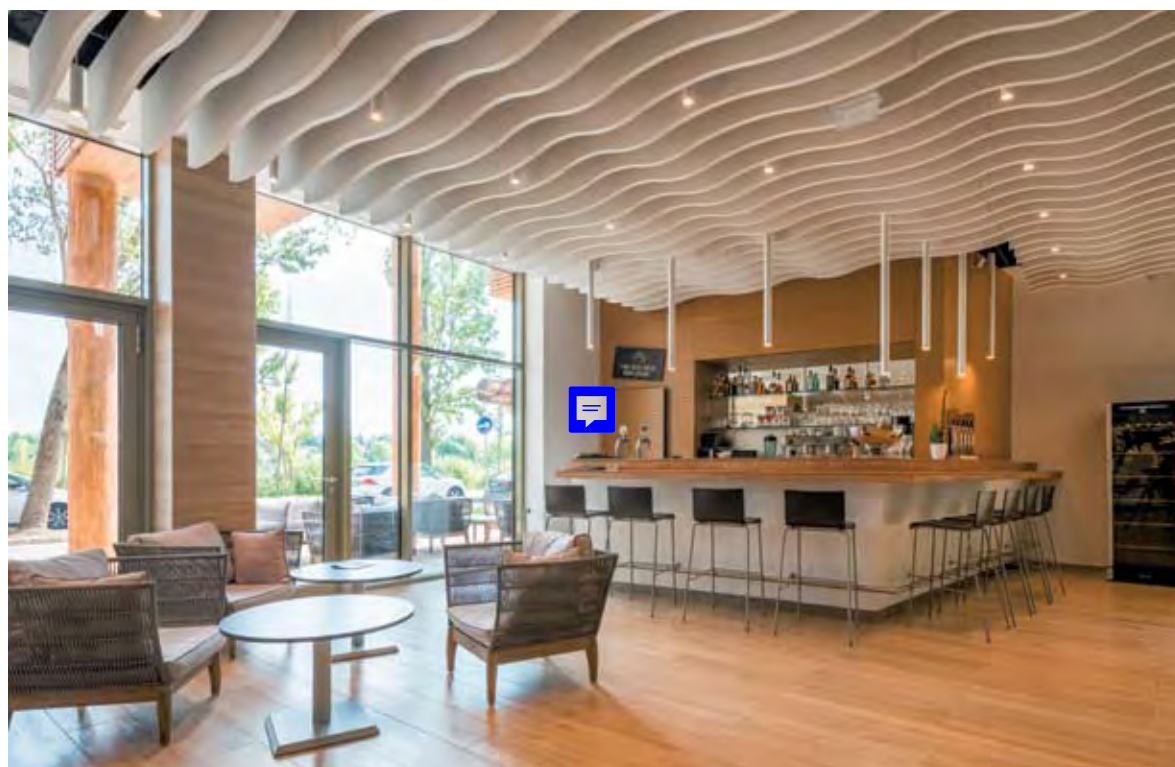
A belső tér hangulatát az átriumos elrendezés és a fölötté rétegesen körbefutó emeletek tördelt üvegkorlátainak világos levegőssége határozza meg. Az átriumos teret egy középen magasodó hatalmas, fát utánzó műanyag totemoszlop uralja. Ornamentális zsúfoltságában a Kárpát-medence 590 állatfaja, a hold, a nap, évszakok, a zodiákus ábrázolásai vetekednek a figyelemért. Látványos, hosszú szemlélődésre készítő figurái súlyosan feszülnek a könnyed térben. Eredetileg egy absztraháltabb, faszzerűbb szobor lett volna, de a turisztikai élmény- és látványosságigények átírták a mértékletesség eleganciáját. Túl az esztétikai zsörtölődésen, az a hatás, ahogy az üvegfalú lift felsiklik a totemoszlop mellett – közös rácsodálkozásra készítve az itt vendégeskedő családokat –, mindenképpen impozáns eleme az épületnek.

A belső terek dizájnya a szálloda nevéhez és intenzív állatkerti kapcsolódásához híven a földtörténet és állatismeret témáihoz kötődik. Elsorolhatatlanul sok szellemes és igényes ötlettel, finom utalással találkozhatunk a szekcionálható konferenciateremben, a kisgyerekek játszóhelyén, a családbarát és akadálymentesített terekben. A szobák például az egyes állatokhoz kapcsolható tematikákkal bírnak: az oroszlános szoba ajtaján, az előtte földre vetített fényecske kontúrjában, a szobafalon, üvegajtaján és a hozzá tartozó tájékoztató brosúra témájában szintúgy az oroszlánok figurái jelennek meg, azok hangján szólal meg az ébresztő. De felbukkan a zoo saját oroszlánjának igényes szépiatfotója a közlekedő terek falainak képei között is.

Nem lehet kölcsönös vonatkoztatás nélkül tekinteni Gáva Attila e két épületére. Bár funkciójukból adódó térszervezéseikben különböznek, hasonló formai elemeik – a jellegzetes, karcsú oszlopok, az erkélyek, szállodaajtók és a látogatócentrum fogadópultjának szép falécezetű, a gresburkolat, az épületek homlokzata elé szerkesztett meglepő és nagyvonalú erkély- és tetőkonstrukciók – egymásra reflektálva mutatják meg azt a tudatosságot, miszerint e különleges hangulatokat árasztó városrész fejlesztésében az építészetnek jelentős szerepet szántak. S ez azon tervező kezében működik, akinek van helyismerete, kapcsolata az ottaniakkal, érzi a környezet atmoszféráját, a kulturális táj hagyományait. Olyan tereket tervez, amelyek képesek megtartani a turizmus élményközpontú elvárásainak túlzásait. Ami megvalósul, az nem csak hozzátesz egy ikonikus helyhez, hanem meghatározó, viszonyító pontjává válik.

ASSOCIATIONS OF A CULTURAL LANDSCAPE ZOO VISITORS' CENTRE AND HOTEL PANGAEA, NYÍREGYHÁZA

Selected as the best of its kind in Europe in 2018, the Zoological Gardens of Nyíregyháza has a new visitors' centre which is also the symbolic gate of Sóstógyógyfürdő, a district of the city, which in turn is rated as one of the most significant tourist resorts of Hungary. Projecting like a brace, the roof on the facade stops the mass of visitors both visually and physically. Light passes through the vast, open system of struts and thus the abstract shadows cast on the ground change with the movement of the sun. This in turn evokes the atmosphere of the zoo in advance. The rectangular shaped entry system of the new complex entry is perpendicular to the stream of the building masses with its longitudinal side. The reception building attracts visitors with its gradually decreasing interior height, and then distributes them evenly at the ticket-offices raised at the communication level. With its open side, the passage joins the garden. When designing the four-star Pangea Eco-Centre and Hotel the architect, Attila Gáva consistently followed his devotion to embedding his building into nature, and to connecting his designs with the atmosphere of the site. The hotel does not only offer services, but also the chance to have unusual experiences of the local spirit, and is actively contributing to constructing this milieu further on, as well as reinterpreting it. The two buildings are different in their spatial organisation owing to their different functions, they have similar functional formal components – the characteristic slender design of the columns, the balconies, the doors of the hotel, and the fine wainscoting of the reception desk in the visitors' centre, reflect one another to show the awareness that its architects meant to give architecture an important role in the development of this district of the city which is uniquely atmospheric.

HOTEL PANGEA ÖKOCENTRUM

GENERÁLTERVEZÉS // GENERAL DESIGN:

GAV-ART STUDIO KFT.

VEZETŐ TERVEZŐ // LEADING ARCHITECT:

GÁVA ATTILA

ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRS // FELLOW ARCHITECT:

KERTÉSZ ISTVÁN

– **GAV-ART STUDIO KFT.**

BELSŐÉPÍTÉSZET // INTERIORS:

SZENES ISTVÁN

– **SZENES DESIGN STUDIO KFT.**

TARTÓSZERKEZET // STRUCTURE:

TÓTH ZOLTÁN – STEEL SOFT KFT.,

KÁCSOR ISTVÁN – BEMP KFT.

ÉPÜLETGÉPÉSZET // HVAC:

SIMON TIBOR ROLAND

– **KREPON BT.**

ÉPÜLETVILLAMOSÁG // ELECTRICAL ENGINEERING:

RÁC GÉZA – VILL-TERV KFT.

KÖZMŰ // PUBLIC UTILITIES:

BIRÓ KÁROLY

– **BIRÓ ÉS TÁRSA KFT.**

KONYHATECHNOLÓGIA // KITCHEN TECHNOLOGY:

FINTA GÁBOR – EGÉSZSÉG

TERVEZŐ MŰHELY KFT.

KÖRNYEZETRENDEZÉS // ENVIRONMENT:

MÁRTON PÉTER

– **FŐ-KERT-ÉSZ BT.**

GENERÁLKIVITELEZŐ // MAIN CONTRACTOR:

KE-VÍZ 21 ZRT.

BERUHÁZÓ // CLIENT:

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ

VÁROS ÖNKORMÁNYZATA